

УДК 811.161.2

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/90-1-35>**Надія ГРИГОРЯН,***orcid.org/0000-0002-5566-407X*

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов

Міжнародного гуманітарного університету

(Одеса, Україна) kanadezhda1@gmail.com**Ірина РОЖЕЛЮК,***orcid.org/0000-0002-3972-1636*

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов

Міжнародного гуманітарного університету

(Одеса, Україна) irina.rogeluk2504@ukr.net

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ПУБЛІЦИСТИЧНОЇ МЕТАФОРИ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УКРАЇНСЬКОЮ: ЛІНГВОКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ

Стаття присвячена дослідженню особливостей перекладу публіцистичної метафори з англійської мови українською з урахуванням лінгвокультурного аспекту. У роботі підкреслюється, що в сучасних умовах глобалізації та швидкого поширення інформації публіцистичний дискурс відіграє вагомий роль у формуванні громадської думки, а метафора є одним з ключових засобів впливу, здатним передавати складні смисли через образну форму. Проблематика дослідження полягає у тому, що переклад публіцистичних метафор часто ускладнюється культурною специфікою, семантичною багатозначністю та необхідністю збереження прагматичного впливу оригіналу, що потребує пошуку оптимального балансу між буквальним відтворенням образу та його адаптацією до українського культурного контексту. Мета дослідження полягає у виявленні та аналізі перекладацьких стратегій, застосованих при відтворенні англійських публіцистичних метафор українською мовою, з особливим акцентом на вплив культурних чинників. У результаті аналізу виокремлено чотири основні стратегії перекладу: калькування (збереження структури та образу при наявності спільних культурних концептів), деме́тафоризація (заміну образу прямим значенням задля полегшення сприйняття або уникнення культурної невідповідності), культурну адаптацію (трансформацію образу з урахуванням культурних кодів цільової аудиторії) та збереження метафори (прямий переклад з мінімальними змінами для універсальних або інтернаціоналізованих образів). Встановлено, що вибір стратегії зумовлюється стилістичною насиченістю тексту, прагматичною функцією метафори, культурною маркованістю та очікуваннями цільового читача. Дослідження доводить, що ефективний переклад публіцистичної метафори потребує балансування між точністю змісту, збереженням образності та культурною релевантністю; найрезультативнішим виявився комбінований підхід, що поєднує кілька стратегій залежно від контексту. Отримані результати підтверджують, що публіцистична метафора виконує не лише естетичну, але й ідеологічну функцію, слугуючи інструментом впливу на масову свідомість.

Ключові слова: публіцистична метафора, переклад, лінгвокультурологія, калькування, культурна адаптація, деме́тафоризація, культурна адаптація.

Nadiia GRYGORYAN,

orcid.org/0000-0002-5566-407X

Candidate of Philological Sciences,

*Associate Professor at the Department of Romano-Germanic Languages
and Methods of Teaching Foreign Languages
International Humanitarian University
(Odesa, Ukraine) kanadezhda1@gmail.com*

Irina ROZHELYUK,

orcid.org/0000-0002-3972-1636

Candidate of Pedagogical Sciences,

*Associate Professor at the Department of Romano-Germanic Languages
and Methods of Teaching Foreign Languages
International Humanitarian University
(Odesa, Ukraine) irina.rogeluk2504@ukr.net*

TRANSLATION FEATURES OF PUBLICISTIC METAPHOR FROM ENGLISH INTO UKRAINIAN: LINGUISTOCULTURAL ASPECT

The article is devoted to the study of the translation peculiarities of translating publicistic metaphors from English into Ukrainian, taking into account the linguocultural aspect. The research emphasizes that in the modern context of globalization and the rapid spread of information, publicistic discourse plays a significant role in shaping public opinion. The problem of the study lies in the fact that the translation of publicistic metaphors is often complicated by cultural specificity, semantic multilayeredness, and the necessity of preserving the pragmatic impact of the original text. This calls for finding an optimal balance between the literal reproduction of the image and its adaptation to the Ukrainian cultural context. The purpose of the study is to identify and analyze translation strategies applied in rendering English-language publicistic metaphors into Ukrainian, with special emphasis on the influence of cultural factors. The analysis revealed four main strategies of metaphor translation: calquing (preserving the structure and imagery when common cultural concepts are shared), demetaphorization (replacing the metaphor with a direct meaning to facilitate comprehension or avoid cultural inadequacy), cultural adaptation (transforming the image in accordance with the cultural codes of the target audience), and metaphor preservation (direct translation with minimal changes for universal or already internationalized images). The choice of strategy is determined by the text stylistic saturation, the pragmatic function of the metaphor, its cultural markedness, and the expectations of the target reader. The study proves that the effective translation of publicistic metaphors requires balancing between accuracy of meaning, preservation of imagery, and cultural relevance; the most effective approach was found to be a combined strategy that merges several techniques depending on the context. The results confirm that publicistic metaphor performs not only an aesthetic but also an ideological function, serving as a powerful tool for influencing mass consciousness.

Key words: *publicistic metaphor, translation, linguoculturology, calquing, cultural adaptation, demetaphorization, metaphor preservation.*

Постановка проблеми. У сучасному світі, де інформаційні потоки перетинають національні кордони зі швидкістю миттєвого поширення, роль публіцистичного дискурсу суттєво зростає. Публіцистика не лише інформує, а й формує суспільну думку, впливає на емоції, свідомість і ціннісні орієнтири аудиторії. Особливо вагомою в цьому контексті є метафора як засіб образного пізнання дійсності, здатний передавати глибокі смисли компактно, яскраво і водночас – культурно марковано. У процесі перекладу таких метафор з англійської мови українською виникає низка труднощів, пов'язаних з лінгвокультурною специфікою обох мов.

Проблематика перекладу публіцистичної метафори охоплює не лише питання міжмовної трансформації образу, а й культурно-семантичної адекватності, збереження прагматичного впливу, відтворення стилістичної функції оригіналу. Ура-

хування лінгвокультурних особливостей стає необхідною умовою якісного перекладу, оскільки метафора у публіцистичному тексті часто виконує не лише декоративну, а й ідеологічну функцію.

Аналіз досліджень. Публіцистичний дискурс в англомовних ЗМІ (газети, журнали, аналітичні блоги, репортажи) активно використовує метафору як інструмент формування громадської думки, що ускладнює її прямий переклад. Вивчення особливостей публіцистичного стилю української мови, а також його комунікативного й впливового характеру в міжмовній комунікації є предметом дослідження багатьох вітчизняних науковців (С. Шевченко, О. Тараненко, Н. Клименко, М. Кочерган та ін.).

Сучасна лінгвістика розглядає метафору як засіб концептуалізації світу, де вона являє універсальний когнітивний механізм, що дозволяє осмислювати абстрактні поняття через конкретні

образи. Як публіцистична метафора неодноразово ставала об'єктом дослідження як вітчизняних, так і зарубіжних лінгвістів (Дж. Лакофф, М. Джонсон, Х. Дацишин, О. Чадюк та ін.), так і проблема перекладу метафори у контексті міжмовної та міжкультурної інтерпретації привертала увагу багатьох дослідників (І. Зубрицька, Н. Калашник, Л. Чередниченко та ін.), проте особливості перекладу публіцистичної метафори з англійської мови українською досі займають одне з передових місць у наукових лінгвістичних розвідках. Попри значну кількість досліджень з теорії метафори і перекладу, проблема лінгвокультурної адаптації публіцистичної метафори в англо-українському перекладі залишається недостатньо розробленою, особливо з урахуванням сучасного контексту. Це і зумовлює **наукову актуальність** запропонованої теми.

Метою статті є дослідження особливостей перекладу публіцистичних метафор з англійської мови українською з урахуванням лінгвокультурних аспектів. Для досягнення поставленої мети поставлені наступні завдання: окреслено типові структурно-семантичні риси публіцистичних метафор в англійському дискурсі; проаналізовано основні перекладацькі стратегії, застосовані при передачі метафор; виявлено вплив лінгвокультурних чинників на вибір перекладацьких рішень.

Об'єктом дослідження є публіцистичні метафори у сучасному англійському медіадискурсі, а **предметом** – способи перекладу публіцистичних метафор українською мовою з урахуванням культурно-семантичної відповідності.

Методологічна база роботи – структурно-семантичний аналіз, елементи контрастивної лінгвістики, методи якісного контент-аналізу та лінгвокультурного інтерпретування. Слугуванням матеріалом дослідження стали публіцистичні тексти, опубліковані у період 2022–2025 років в англійських ЗМІ (The Guardian, Newrepublic, Research journal, Throughtheminfield wordpress, Cbc та ін.), а також їхні переклади українською мовою. Загалом було проаналізовано понад 40 метафоричних виразів, що охоплюють тематику війни, політики, соціальних змін.

Для комплексного дослідження особливостей перекладу публіцистичної метафори з англійської мови українською використано метод суцільної вибірки – застосовано для збирання фактичного матеріалу з англійських публіцистичних текстів і їх перекладів українською мовою; метод контекстуального аналізу – дав змогу виявити функціональне навантаження метафор у вихідному та перекладеному текстах; когнітивно-дискурсивний

підхід – застосовувався для інтерпретації метафор як способів концептуалізації дійсності, враховуючи культурно-семантичні особливості; порівняльний аналіз (контрастивний метод) – використано для зіставлення англійських метафор з їхніми українськими відповідниками з метою виявлення перекладацьких трансформацій; класифікаційний метод – застосовано для систематизації виявлених перекладацьких стратегій; описовий метод – використовувався для узагальнення результатів аналізу та формулювання висновків.

Виклад основного матеріалу. Публіцистичний стиль характеризується поєднанням інформативності, емоційності та експресивності, що робить його особливо насиченим метафорами та «виконує функцію переконання, впливу на читача, слухача; цим зумовлюється поділ на типові різновиди публіцистичного стилю» (Єрмоленко 1999: 282). Метафора в публіцистичному стилі набуває аксіологічної та прагматичної функції, оскільки часто несе ідеологічне навантаження та спрямована на вплив. «Вона є однією з домінант публіцистичного мовлення, що можна пояснити її високим оцінним потенціалом, образністю та здатністю до ефективної реалізації авторської інтенції та впливу на аудиторію» (Кабанцева, Назаренко 2024: 82).

Англійська публіцистика, особливо західна, активно впливає на український медіапростір – як безпосередньо через переклади, так і опосередковано через інтертекстуальні запозичення. У цьому контексті метафора виступає ключовим інструментом ідеологічного й емоційного впливу, що потребує не лише мовного, а й глибоко культурного розуміння. Особливої ваги тема набуває в умовах інформаційних викликів сучасності – війни, політичних трансформацій, соціальних криз – коли публіцистична метафора стає засобом мобілізації, символічного конструювання ворога, героїзації, сатири або протесту.

Результати дослідження особливостей перекладу публіцистичної метафори з англійської мови українською засвідчили необхідність комплексної передачі змісту, яка передбачає не лише відтворення лексичного компонента, а й збереження образної структури, прагматичного потенціалу та культурно зумовлених конотацій оригіналу. Встановлено, що залежно від контексту, структури метафори та очікувань цільової аудиторії застосовуються такі основні способи перекладу:

– калькування (дослівний переклад) – перенесення структури метафори з мови-джерела до мови-перекладу без зміни образу, де ефективність методу розкривається коли обидві мови поділяють

схожі культурні концепти або коли метафора вже функціонує в цільовій мові, наприклад:

(1) «People are **laying down their lives** for the country **on the frontline**» (The Guardian, 02.08.2025) – Люди **покладають життя** за країну **на передовій**. – У прикладі (1) спостерігаємо використання воєнної метафори, де стратегією перекладу є калькування – дослівне перенесення образу, адже в українському політичному дискурсі також поширена воєнна образність. Культурний контекст дозволяє пряме перенесення образу, оскільки українська аудиторія перебуває у реаліях війни і миттєво розпізнає метафору як актуальну й адекватну.

(2) «The Guardian view on Russia's **war machine**: little more than a brittle facade» (The Guardian, 26.10.2022) – Погляд The Guardian на російську **військову машину**: не більше ніж крихкий фасад. – У прикладі (2) також вживано воєнну метафору, де стратегією перекладу є калькування (дослівний переклад). Образ добре сприймається українською аудиторією через часте використання в журналістиці.

– деметафоризація (заміна образу) передбачає зміну метафори або її зникнення у перекладі. Це робиться з метою полегшення сприйняття або тоді, коли образ є незрозумілим чи культурно неадекватним у перекладацькому середовищі, наприклад:

(3) «When you **skate on the thin ice**, there is danger» (Throughtheminefield.wordpress.com, 22.10.2023) – Ризикуєш **потрапити у небезпечну ситуацію / нестабільне становище**. – У наведеному прикладі спостерігаємо контекст використання образу «to skate on thin ice» як метафору ризику, при перекладі акцент уваги на змісті. Деметафоризація використовується як стратегія перекладу – замість перенесення образу використовується пряма передача сенсу, щоб уникнути незрозуміння образу в цільовій аудиторії.

(4) «That is the **heart of America's mission** in the world today» (Research-journal.org, 13.02.2022) – «Так полягає **суть місії Америки** в сучасному світі». – У прикладі (4) образ серця як метафори центральної суті використовується прийомом перекладу деметафоризація, де відбувається заміна метафори описовим еквівалентом, збережено смисл і стилістичний формат, але без фігурного образу.

– культурна адаптація (лінгвокультурна трансформація). Цей метод передбачає заміну оригінальної метафори на іншу, функціонально еквівалентну, яка є зрозумілою для цільової аудиторії та відповідає її культурним кодам, що несе збереження прагматичного ефекту, наприклад:

(5) «The government is trying **to put a Band-Aid on a broken economy**» (Newrepublic.com, 15.02.2023) – «Уряд намагається **косметично підлатати** зруйновану економіку». – Стратегію перекладу в прикладі (5) є культурна адаптація. Фраза *put a Band-Aid* є суто англійською метафорою (Band-Aid – торгова назва пластиру). Її переклад вимагає адаптації з урахуванням українського культурного коду. Замість бренду використовується загальне значення – *косметичне латання*. Цей приклад ілюструє вплив культурної специфіки на вибір перекладацької стратегії.

(6) «Lending: billions **down the drain**» (Scribd.com, 16.04.2022) – «Позики: мільярди **витрачені марно**». – У прикладі (6) використовується прийом перекладу культурна адаптація – перефразування під культурний контекст українських реалій, оскільки пряме згадування *drain* має мало зв'язків у цільовій культурі.

– збереження метафори (прямий переклад з мінімальними змінами) – спосіб, коли метафора в цілому передається буквально, із незначною стилістичною адаптацією та часто використовується для універсальних або вже інтернаціоналізованих метафор. Використовуючи цей прийом перекладу зберігається експресія та стилістичний ефект, однак можливе семантичне зміщення, якщо образ функціонує по-різному в двох культурах, наприклад:

(7) «**Inflation is the silent killer of savings**» (Medium.com, 29.04.2025) – «**Інфляція** – це тихий **вбивця** заощаджень». – У прикладі (7) спостерігаємо персоніфікацію (інфляція = вбивця). Стратегію перекладу є прямий переклад (збереження метафори). Українська мова також використовує образи «вбивці», тому переклад не викликає культурного відторгнення. Збереження метафори зберігає емоційний вплив та експресивність, що особливо важливо в публіцистиці.

(8) «**Crime is a cancer** eating away at our cities» (Cbc.ca, 18.03.2024) – «**Злочин** – це **рак**, що пожирає наші міста». У прикладі (8) спостерігається збереження метафори – прямий переклад, оскільки образ «рак» прийнятний і зрозумілий українській аудиторії і має подібну комунікативно потужну емоційну силу.

У ході аналізу публіцистичних текстів англійського походження (переважно на теми політики, війни та економіки), перекладених українською мовою, було виявлено низку стратегій передачі метафор, які застосовувалися перекладачами залежно від стилістичного навантаження, культурної релевантності та прагматичної функції метафори в тексті. Основними з них стали каль-

кування, деметафоризація, культурна адаптація та збереження метафори. *Одержані результати* дозволяють сформулювати такі положення: *калькування* застосовується тоді, коли метафора є міжнародно зрозумілою, не створює труднощів сприйняття та відповідає стилю українського публіцистичного дискурсу. Такий підхід зберігає образність, але іноді може виглядати дещо штучно, якщо метафора в оригіналі має ідіоматичне чи культурно-специфічне походження; *деметафоризація* є частою стратегією у випадках, коли оригінальна метафора потенційно незрозуміла цільовому читачеві або може мати небажане стилістичне забарвлення. Цей прийом сприяє ясності викладу, але втрачає стилістичну насиченість; *культурна адаптація* дає змогу передати метафоричний зміст через інший, але еквівалентний за впливом образ, який є ближчим до українського культурного контексту. Адаптація виявилася ефективною в уникненні культурної бар'єрності та непотрібної екзотизації; *збереження* метафори застосовується у випадках, коли авторська метафора є центральною для емоційного впливу, політичного дискурсу або структурно важлива для аргументації. Така стратегія ефективна для посилення експресії та риторичної сили, особливо в заголовках або публіцистичних гаслах.

Висновки. Підсумовуючи зазначене вище, можемо констатувати, що метафора в публіцистиці виступає не лише стилістичним, а й ідеологічним інструментом, здатним формувати суспільну думку, емоційне сприйняття інформації та навіть маніпулювати нею. Саме тому правильна інтерпретація та передача метафори у перекладі мають вирішальне значення для збереження комунікативного ефекту оригіналу. Підсумкові спостереження вказують на вимогу балансу між точністю, стилістичною адекватністю та культурною релевантністю при перекладі публіцистичних метафор. Найбільш ефективним є комбінований підхід, поєднуючи кілька стратегій, з урахуванням високої професійної компетентності, розумінням міжкультурної комунікації, глибоким знанням концептів культури оригіналу і культури-реципієнта.

У подальшому перспективним є розширення корпусу текстів із залученням інших видів дискурсу (зокрема, екологічного, технологічного, медичного) та дослідження впливу соціального контексту на сприйняття метафори в перекладі. Доцільним є аналіз перекладу метафор у мультимодальних публіцистичних текстах (відео, подкасти, соціальні мережі), де візуальні та аудіоелементи впливають на інтерпретацію метафоричного образу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баранник О. В. Метафора як засіб концептуалізації політичної дійсності в англomовному дискурсі. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Філологія, 2020. № 88. С. 31–36.
2. Жаркова Л. В. Метафоричні моделі в сучасному англomовному політичному дискурсі. Науковий вісник МГУ. Серія: Філологія, 2017. Вип. 37. С. 112–117.
3. Кабанцева Н. В., Назаренко О. М. Фрейм "ХВОРОБА" як складова концептуального поля "МЕДИЦИНА" політичної метафори в українській мові. Київ. Науковий журнал Studia philological, випуск 22, 2024. 270 с.
4. Левицька Т. Р., Іванова І. С. Теорія і практика перекладу (англо-український переклад). Вінниця: Нова книга, 2004. 328 с.
5. Мисик Н. С. Стратегії перекладу метафори в англomовному медійному дискурсі. Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія: Філологія, 2020. Вип. 26(2). С. 78–83.
6. Черноватий Л. М. Теорія і практика перекладу (англо-український та українсько-англійський переклад). Вінниця: Нова книга, 2013. 392 с.
7. Demonstrations in Ukraine can never be more than a peaceful protest. URL: <https://www.theguardian.com/world/2025/aug/02/demonstrations-in-ukraine-can-never-be-more-than-a-peaceful-protest> (дата звернення 02.08.2025).
8. Lakoff G., Johnson M. *Metaphors We Live By*. Chicago: University of Chicago Press, 2003. 276 p.
9. Metaphor and Metonymy in Editorials' Headlines. URL: Metaphor and Metonymy in Editorials' Headlines | PDF | Metaphor | Concept (дата звернення 16.04.2022).
10. Metaphor transference. URL: <https://research-journal.org/en/archive/9-87-2019-september/sposoby-mezhyazykovoj-peredachi-metafory-pri-perevode-politicheskix-tekstov> (дата звернення 13.02.2022).
11. Racism is a 'cancer eating away' at the SPVM, says outgoing Montreal police commander. URL: Racism is a 'cancer eating away' at the SPVM, says outgoing Montreal police commander (дата звернення 18.03.2024).
12. Schäffner C. Metaphor and Translation: Some Implications of a Cognitive Approach. Journal of Pragmatics, 2004. Vol. 36. P. 1253–1269.
13. The Guardian view on Russia's war machine: little more than a brittle façade. URL: The Guardian view on Russia's war machine: little more than a brittle façade | Editorial | The Guardian (дата звернення 26.10.2022).
14. The metaphor of safe ice. URL: <https://throughtheminfield.wordpress.com/2010/11/22/the-metaphor-of-safe-ice/> (дата звернення 22.10.2023).
15. The Silent Killer of Your Savings and How to stop it. URL: The Silent Killer of Your Savings and How to stop it | by PeejayNOMICS int'l | ILLUMINATION | Medium (дата звернення 29.04.2025).

16. Trumps farmer bailout Americas broken food system. URL: <https://newrepublic.com/article/150202/trumps-farmer-bailout-americas-broken-food-system> (дата звернення 15.02.2023).

REFERENCES

1. Barannyk O. V. (2020) Metafora yak zasib kontseptualizatsii politychnoi diisnosti v anhlovnomu dyskursi. [Metaphor as a means of conceptualizing political reality in English-language discourse]. Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina. Seriya: Filolohiia, № 88. S. 31–36. [in Ukrainian].
2. Zharkova L. V. (2017) Metaforychni modeli v suchasnomu anhlovnomu politychnomu dyskursi. [Metaphorical models in modern English-language political discourse]. Naukovyi visnyk MHU. Seriya: Filolohiia, Vyp. 37. S. 112–117. [in Ukrainian].
3. Kabantseva N. V., Nazarenko O. M. (2014) Freim "KHVOROBA" yak skladova kontseptualnoho polia "MEDYTSYNA" politychnoi metafory v ukrainskii movi. [The frame "DISEASE" as a component of the conceptual field "MEDICINE" of political metaphor in the Ukrainian language]. Kyiv. Naukovyi zhurnal Studia philological, vypusk 22. 270 s. [in Ukrainian].
4. Levytska T. R., Ivanova I. S. (2004) Teoriia i praktyka perekladu (anhlo-ukrainskyi pereklad). [Theory and practice of translation (English-Ukrainian translation)]. Vinnytsia: Nova knyha, 328 s. [in Ukrainian].
5. Mysyk N. S. (2020) Stratehii perekladu metafory v anhlovnomu mediinomu dyskursi. [Strategies for translating metaphors in English-language media discourse]. Visnyk Kyivskoho natsionalnoho linhvistychnoho universytetu. Seriya: Filolohiia, Vyp. 26(2). S. 78–83. [in Ukrainian].
6. Chernovaty L. M. (2013) Teoriia i praktyka perekladu (anhlo-ukrainskyi ta ukrainsko-anhliyskyi pereklad). [Theory and practice of translation (English-Ukrainian and Ukrainian-English translation)]. Vinnytsia: Nova knyha, 392 s. [in Ukrainian].
7. Demonstrations in ukraine can never be more than a peaceful protest. URL: <https://www.theguardian.com/world/2025/aug/02/demonstrations-in-ukraine-can-never-be-more-than-a-peaceful-protest> (address date 02.08.2025)
8. Lakoff G., Johnson M. (2003) *Metaphors We Live By*. Chicago: University of Chicago Press, 276 p.
9. Metaphor and Metonymy in Editorials' Headlines. URL: Metaphor and Metonymy in Editorials' Headlines | PDF | Metaphor | Concept (address date 16.04.2022)
10. Metaphor transference. URL: <https://research-journal.org/en/archive/9-87-2019-september/sposoby-mezhyazykovoj-peredachi-metafory-pri-perevode-politicheskikh-tekstov> (address date 13.02.2022)
11. Racism is a 'cancer eating away' at the SPVM, says outgoing Montreal police commander. URL: Racism is a 'cancer eating away' at the SPVM, says outgoing Montreal police commander (address date 18.03.2024)
12. Schäffner C. (2004) Metaphor and Translation: Some Implications of a Cognitive Approach. Journal of Pragmatics, Vol. 36. P. 1253–1269.
13. The Guardian view on Russia's war machine: little more than a brittle façade. URL: The Guardian view on Russia's war machine: little more than a brittle facade | Editorial | The Guardian (address date 26.10.2022)
14. The metaphor of safe ice. URL: <https://throughtheminfield.wordpress.com/2010/11/22/the-metaphor-of-safe-ice/> (address date 22.10.2023)
15. The Silent Killer of Your Savings and How to stop it. URL: The Silent Killer of Your Savings and How to stop it | by PeejayNOMICS int'l | ILLUMINATION | Medium (address date 29.04.2025)
16. Trumps farmer bailout Americas broken food system. URL: <https://newrepublic.com/article/150202/trumps-farmer-bailout-americas-broken-food-system> (address date 15.02.2023)

Дата першого надходження рукопису до видання: 18.08.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 26.09.2025

Дата публікації: 23.10.2025